

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XIV. Tobias junior docentis angeli discipulus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Egregia formæ diu latere non potest.

Virumque hoc verissimum de Intentione rectâ pronuntiarum. Intentio bona forma est angustissima, quæ cuncta de cælo trahit. Bonæ mentis, seu, rectæ Intentionis homo, vultum à Deo nunquam avertit: nam illius oculi in divino vultu habitant. Atque hinc talis Intentio diu non potest regi. Quam erectæ Intentionis uterque Tobias fuerit, è verbis & actionibus, è stipe liberalissimâ, è melioris vitæ spe certâ facile sciri poterat: hæc optimi animi signa sunt non fallacia. At uxor Tobias, & cognati pravam Intentionem suam conviciis, irrisione, maledictis fatis prodiderunt. Jurisconsultorum scito: A fine denominatur res: si finis bonus, bona sunt omnia: atque ut Aristoteles loquitur: Cuius finis melior, & ipsum quoque melius est. Summi momenti est bona sit amala Intentio. Hiccardo est, in quo vertuntur omnia. Tanti profectò est Intentio, ut Augustinus dixerit: Quidquid vis, & non potes, factum Deus computat. Si vis plurimum stipis dare, nec potes, jam dedisti, factum Deus computabit; si tolerare inedia m velis, nec possis, jam tolerasti, Deus factum remunerabit. Eodem sanè modo, si furari vis, aut mæchari, nec potes; jam furatus, jam mæchatus es; Deus computabit factum. Ut vestis & vultus corpori splendorem, sic confert animo bona intentio omnem virtutis ornatum.

§. III.

Tertium, quod in tabellione cælesti suspiciendum: Præcinctus stans, paratus ad ambulandum quavis horâ. Infame præcis esse discernitum. Nebulæ Satyricus canit:

Non pudet ad morem discincti vivere Natis.

Ignominiosum erat militia, discingi. Hordeum pro tritico datum, & iustum ante castra fodere discinctum, magni dedecoris erat. Discinctus & mollis, atque iners homo, plerunque sunt affinia. Hinc iussu Christi: sine lumbi vestri præcincti. Hinc Petri & Pauli hortamenta: Stare ergo sicut lumbos mentis vestra; in omnem horam ad omnem nutum parati. Maximi refert, hoc unum probè capere, peregrinos ac viatores nos esse, cælum viæ terminum, finem peregrinationis incertissimum, nec quidem momentum à morte tutum, iter brevi & forsitan subito finiendum. Idcirco Petrus ingenti sollicitudine: Charissimi, ait, obsecro vos, tanquam advenas & peregrinos, abstinere vos à carnalibus desideriis: atqui certò abstinebitis, si firmiter credatis, quòd advenæ & peregrini sitis.

O mi Deus, quantæ hoc levitatis & incogitantia est! Quotidie morientes cernimus, ad sepulchra mortuos deducimus, & tamen nos mortuos suaviter obliviscimur, qui morti proximi sumus. Nemo hinc manentem habet civitatem. Credimus hoc quidem, sed languidissimè, & quod credimus, obliviscimur. Moribundis oculos manu claudimus, viam ejus, qui moritur, finitam pronuntiamus, nostram tamen finiendam perfectoriè cogitamus. Epicedia, threnos, nenia, feræ campanas, solennes inferias quotidie audimus, novissimorum tumbas & tumulos transimus, & tamen nos eò brevi ducendos obliviscimur. Qui Augustâ Antverpiam tendit, in viâ frequentissimè loquitur de Antverpiâ, Antverpiam cogitat, Antverpiam somniat. Nos ad cælum tendimus, quis nostrum, & quando loquitur de cælo? de pecuniâ sermones longissimi & pæne perpetui texuntur; de rerum damnis juges ploratus, de lucro & questu altercationes æternæ, quis de cælo litigat? vix ulla uspiam unquam cæli mentio, tanquam si eò perventuros nunquam ferè vel cogitemus, vel speremus. Obsecro vos, viri pecuniosi, de pecuniâ loquimini, pecuniarum disputationes vestras non prohibeo, sed paullulim muto, si possim. Hoc sermone creberrimo pertractate, quam tuto collybo pecuniam in terram sanctam, in cælum transmittatis. Egena pauperum manus securissimè

Tom. 11.

A mus est collybus, quo thesauros omnes transmotu tutissimo licet mittere in orbem alterum. Mittite, quæso, mittite, quidquid cupitis non perdere; brevi omnia fenore millies aucto recepturi.

Obsecro ergo vos, tanquam advenas & peregrinos, aptate vos itinere, quod differri potest, nec interrumpi. Peregrinandum est, & assidue pergendum. Huic itineri rectè conficiendo plurimum facti, quorundam juventutem animi restaurare. Quotidie vel in ipsâ mortis viciniâ ex integro incipiendum, tanquam si præterito tempore parum ad rem sit actum. Intentio recta non singularis tantum diebus, sed & horis & horæ momentis innovanda, ne unquam desit conscientia bona. Hic vultus & vestium splendor est. Denique præcincti stemus, & ut Tertullianus loquitur, expediti ab impedimentis lacinosa & implicitæ vitæ. Illas superflui cibi, superflui somni, curarum & sollicitudinum superfluarum lacinias auferamus, habentes alimenta, & quibus regamur, his contenti simus. Ambulemus dum dies est, sed ambulemus præcincti.

CAPUT XIV.

Tobias junior docentis Angeli discipulus.

Tobias Angelo comitante ad fluvium Tigrim pervenit, ubi pedes loturus merserat. Hic prædo maritimus, immanis cetus ex undis emergens impetum in Tobiam videbatur facturus. Exterritus Tobias, comitis inclamans opem: Invadit me, inquit. Cui comes, Brachiam illius, ait, apprehende, & ab te trabe. Fecit, ut iustus. Mox Angelus: Hunc piscem, inquit, exentera, & jecur illius cum corde ac felle tibi sepone; sunt enim ea medicamentis necessaria. Omne reliquum piscis partim assurant, partim sale condierunt, & in viam sumperunt quotidiano hoc victu contenti, dum in urbem Rages pervenerunt. Hic Tobias discendi avidus interrogavit Angelum: Obsecro te, frater Avaria, dic mihi, quid ea, quæ servari voluisti, medicinæ contrent? Cui Angelus: Cordis, inquit, particula prunis imposita omne genus dæmonum fumo pellit: fel oculorum albuginem tollit. Hic interrogatio Tobias ansam nobis præbet, ut ad quasiunculas aliquot de cane, de medicamentis, de pisce respondeamus. E quibus facile erit colligere, quantum in rebus etiam imputis profuerit Tobias comitatus Angeli.

§. I.

Questiuncula. I. Cur Canis à scriptore sacro describatur? Historicoz mos est subinde frivola, minuta, vilia, miscere narrationi, ut tanto plus auctoritatis accedat veritati, & lector ad dandam fidem tantò sit promptior. Beatus Marcus narrans Domino Jesu vincula in oliveto injecta, rem modicam atexit de adolescentis, qui solâ Sindonem amictus, ut injectas manus faleret, rejecit Sindonem, & profugit nudus. Beatus Lucas Christo Domino in olivetum prodeunte duos gladios è cenaculo ad illud itineris sumptos memorat. Beatus Joannes inconsutilem Christi tunicam, & duos ad monumentum excurrentes Apostolos summis mysteriis immisecit. Ita hinc divina providentia voluit mentionem fieri canis, qui sic suum herum abentem est profecutus, ita revertentem præcurrit, & præoccupavit evangelia. Insuper fidelitas canum humanis moribus insignia præbet documenta. Omnium animantium canis à fide in Dominum maximè laudandus. Quemadmodum verò Salomon pigrum ad formicam mittens: Vade ad formicam, ô piger, inquit, & considera vias ejus, & discite sapientiam. Haud aliter dixerim ego: Vade perfidioso ad canem, & discite fidelitatem. De docili ac fideli prorsus indole canum eruditè scripsit Justus Lipsius. Non igitur hinc supervacaneum mentionem canis fieri. Nam, quod

Tertull. lib. 4. contra Marcionem cap. 29. 1. Tim. c. 6. v. 8.

Tob. cap. 6. v. 3. & 4.

Questio: Cur canis à scriptore sacro describatur. Marc. c. 14. v. 51.

Luc. cap. 22. v. 38. Ioan. c. 19. v. 23. & cap. 20. v. 4. & 5.

Prov. cap. 6. v. 6.

Lipsius centuriâ 1. ad Belgas epist. Chrylo. 44.

Chrysoſtomus, & Hieronymus obſervant, in ſcripturis divinis ſingula verba, ſyllaba, apices, puncta plena ſenſibus & myſterijs; nihil hic ſuperfluum, nihil minutum. Hoc loco; uti Raphael tutelarem Angelum, ita canis conſcientiam deſignat, quæ ſerè fideliffimis latratibus ſuis uſque & uſque monere non deſinit.

2. Quæſtio: Quis piſcis iſte fuerit Tobiam invadens. Valeſ. in ſacrâ philoſophiâ, c. 42. mihiſp. 332. Gal. lib. 10. de ſimplici medicam. cap. 12.

Quæſtiuncula 2. Quis piſcis iſte fuerit Tobiam invadens. Quæſtio videtur ſterilis. Viri docti hac de ſententia verbo expedienda. Franciſcus Valeſius Philippi II. Hiſpaniarum regis medicus cenſet carnivorum il- lum immanem cetum, appellari Callionymum, ſive Uranoſcopum; quod inſignem præferat fronte oculum, quod cetum ſpectet; ſel autem huius piſcis in varios uſus eſſe commodiſſimum. Nam, Galeno teſte, quorundam animalium bilis ſingulariter à medicis extollitur, tanquam aciem acuant, velut piſcis, quem Callionymum vocant. Aſſertio verofiſſima. Morales huius piſcis ſignificatus prudenti lectori deſero eruendos. Hoc unum addo: Norunt Angeli omnium herbarum, arborum, plantarum, animalium, gemmarum vires & agendi vim. Hinc illis longè facilitatem quolvis morbos perſanare. Nos miſeri paſſimus in ignorantia tenebris. Quam exiguum, quam nihil eſt, quod ſcimus ad Angelos. In beatorum ſcæbus hæc omnia cum Angelis ſciemus. Ampliſſimam hanc ſcientiam Adamus protoplaſtus & Salomon rex ſapientiſſimus habuit. Scivit enim diſpoſitionem orbis terrarum, & virtutes elementorum, initium & conſummationem, & medietatem temporum, viciffitudinum permutaciones, mutationem omnium morum, anni curſus, & ſtellarum diſpoſiciones, naturas animalium, & iras beſtiarum, vim ventorum, & cogitationes hominum, differentias virgultorum, & virtutes radicum, & quæcunque ſunt abſconſa & impropria didicit. Omnium enim artiſex docuit illum ſapientia. Volam. medicum, à Salomone ſcriptum, combuſſit rex Ezechias, uti aſſerit Euſebius, quod populus morborum ex eo medela ſumeret, & ſanitàem à Deo poſtulare negligeret.

Adami protoplaſti & Salomonis ſcientia. Sap. cap. 7. verſ. 17. & ſegg.

3. Quæſtio: Cur Angelus in re medicâ Tobiam inſtruxit. Eccli. c. 38. v. 2. & 4.

Quæſtiuncula 3. Cur Angelus Tobiam in re medicâ inſtruxit? origo medicinæ à Deo petenda. Quod Siracides aſſumans: A Deo eſt enim omnis medela, inquit, aliſſimus creavit de terrâ medicinam, & vir prudens non abhorrebit illam. Sive jam medicamenta bene vel malè reſpondeant, magni aut nullius ſint effectûs, ad ſanitàem aut morbum proficiant, utrumque à Deo eſt. Medicinis utor, inquit, ſed fruſtra. Medicamenta non comprehendunt, venis non concipiuntur, nihil auxilii valentis adferunt. Ne id, quaſo te, mirare; complures ſunt cauſæ medicamenti malè reſpondentis. 1. Ah quoties exterforiis, & repurgantibus medicamenti curramus corpus? Animus egeret, quem turpiter negligimus; ſuam corpori vitam tuemur, & animus jacet mortuus. 2. Humana remedia ſæpe prius quaerimus, quam divina; nonnunquam admovemus ea primo, qua ultimo loco aut nullo eſſent ponenda. 3. Auxiliis humanis & arte medicâ nimium plerumque nitimur. Quod Rex Aſa ceterâ optimus fecit, qui magis in medicorum arte conſiſus eſt. Ideo permittit Deus, ut vaniſſima ſpes eludatur à medicamenti nihil proficientibus.

Medicamenti malè reſpondentis tres cauſæ. Prima. Secunda. Tertia.

4. Paral. cap. 16. v. 12.

4. Reg. c. 20. v. 7.

Ioan. cap. 5. v. 4.

4. Quæſtio: Cur omne piſcis reliquum, quod

Ne verò mitemur ab Angelo Tobiam aliquid artis medicæ hauſiſſe, Sanctiſſimi qui que homines ægrotum maximam curam geſſerunt. Iſaias regi Ezechia non ſolatum tantum adhibuit, ſed etiam è ſicibus maſagma impoſuit. Obſequiis ægrotorum Angeli ſuam operam crebro impenderunt, cur homines id officii detractent? Angelus tot morbidorum bono Solymæam aquam ſtatis vicibus movit. His igitur præceptis medicis amorem ſuum tam in parentem, quam in filium Angelus monſtravit. Quæſtiuncula 4. Cur omne piſcis reliquum, quod

A non aſſarunt, ſale condierint? In Oriente itinera tot piſcis cau- ponis & diverforiis non diſtinguebantur, uti apud quos nos. Eo ævo viatores ſuum commearum ſecum portarunt, aut jumentis vexerunt. Cenæ aut prandii tempore ad rivulum diverſati cenarunt ſymbolis allatis, noctem ſub arbore parulâ, aut in viridi ceſpite ſub puro Jove egerunt. Ita Jacob æquore aperto noctu dormiit, ſaxum capiti pro cervicali ſubjecit. Ita Joſeph fratres ad iter inſtruxit, datis ſuprà cibariis in viâ. Ita hic Tobias paratis omnibus, quæ erant in viâ portanda, ſecit vale patri ſuo, & matri ſuæ, & ambulaverunt ambo ſimul. Ita Raguel uxori ſuæ dixit, ut præpararet omnia quæ in cibos erant iter agentibus neceſſaria. Et quamvis via peregrinis vi- cos & pagos offerret, in iis tamen aliud non petebatur, quam hoſpiti- um, & eſſe ſub recto, quod hodie que in Polonia & Hiſpaniâ moris eſt. Ævo veteri cauponas & vinarias tabernas non admittebat eorum hominum partim frugalitas, partim etiam hoſpitalitas. Sumptibus hac in re multum præcebat. Necdum artes ille in uſu erant, doctis dolis attondere hoſpites, maſcupia exten- terare, æs emungere. Sunt quidem hic ſumptuarie leges bonæ, ſed malè ſervantur. Ita piſci ad amicorum al- quem, aut hominem notum diverterunt. Piſcis enim Hoſpitalitas uſtatiffima. Quam Paulus admodum comendans ſæpius: Neceſſitatibus ſanctorum communi- cantes, inquit, hoſpitalitatem ſectantes. Caritas fraternitatis maneat in vobis. Et hoſpitalitatem nolite oblivifci, per hanc enim placuerunt quidam Angelis hoſpiti- o recepti. Hac virtus inter Ceritum tabulas, & pane ex omni virtutum labo eraſa, jam propè nullius inter homines pretii eſt, cum tamen non deſint egeni, pauperes, peregrini, qui- bus hoſpitalitas eſſet exhibenda. Sunt quidem diverſoria & hoſpiti- a, ſed pauperum crumenulis nullus hic lo- cus eſt. Ævo Chriſti Domini jam pandochia, ſtabula, tabernæ cauponarie fuerunt. Et conſtat quantum hu- manitatis ac reverentia in primo omnium diverſorio Berthelemi Chriſto fuerit exhibitum. Leges ab Apoſto- lis ſancitæ nulli Clericorum permittunt penetrare po- pinas, muled minus illic comportare, aut choreas du- cere.

Cere.

§. III.

Tobias igitur, cuiusque comes piſca frugalitatis te- naces, quidquid reliqui habuerunt è piſce, ſal- lerunt, & aſportarunt. Hinc verofiſſimis quorundam con- jectura eſt, Tobias & comitem iter equites confeciſſe. Erat enim Tobias primarii viri, æconomi regis filius, hunc à patre peditem in viam tam longam amandatum parum credibile. Et vix fieri potuit tam multum ſali piſcis uſque Rages perferre tergo. Hic autem ſingulariſ- ſima Dei providentia toto animo cogitanda, quæ in re- bus his gerendis planè admirandam ſe præbuit. Et en- ejus ſpecimen animal, quod vivum cenſebatur noxium & mortiferum, jam mortuum, itineris maximum eſt ſubſidium. Ex hoc ſtuvatili prædone Deus inſigne ſuis viaticum providit. Poterant viatores iſti cantare: ſalu- tem ex inimicis noſtris. Præclariffimè dixit Cyprianus: Ha- bent Deum nihil deerit, ſi Deo ipſe non deſit. Ita Daniel cavo leonum merſus deliciis meſſorum à volante dapifero accepit: Judæis annona venit è cælo: Elia commearum avium furaciſſimæ deportarunt. Nihil deerit habenti Deum. Sed quid opus erat his ſaltamentis? Chriſtus to- tis quadraginta diebus inedia toleravit, & poſtea de- mum eſurit. Moſes in Sinai jugo quadraginta dies & qua- draginta noctes panem non comedit, & aquam non bibit. Elias totidem diebus impranſus & incenatus ad montem Horeb peregrinatus eſt. Cur Deus Tobias famem, ſicim- que non ſimili modo ſedavit, cur ſaluſ piſcis per viam mem & de- deportandus? Nimirum hoc agit Deus, ut providen- tiam ſuam mortalibus quam perſpectiſſimam reddat, variis eam modis ſub oculos ponit, ut quantum poteſt maxima dævit.

Singulariſſima Dei providentia erga Tobias.

ſalu- tem ex inimicis noſtris. Præclariffimè dixit Cyprianus: Ha- bent Deum nihil deerit, ſi Deo ipſe non deſit.

Matth. 24. v. 21. Exod. 16. v. 28. Reg. 19. v. 8. Cur Deus Tobias famem, ſicim- que non ſimili modo ſedavit, cur ſaluſ piſcis per viam mem & de- deportandus? Nimirum hoc agit Deus, ut providen- tiam ſuam mortalibus quam perſpectiſſimam reddat, variis eam modis ſub oculos ponit, ut quantum poteſt maxima dævit.

maximā in eum fiduciā ferantur. Revera providentissimus hic pater pro victu ac vestitu filiorum longē vigilantiorē gerit curam quā gerere possint pro seipsis filii. Hinc & agerrimē fert filios amanatissimo patri tam parum fidere, sibiipsis vanissimam & nihil profuturam sollicitudinem struere, frustra trepidare, & animo angī.

Hoc quidem non negamus: Deus suos in deliciis non habet; cibum eis submitit, sed minimē delicatum, panem hordeaceum, sub cineribus coctum, pisces sallos, pulmentum & messorum prandium, eū tamen eodem sumptu exquisitissimas possēt præbere epulas. Nam ille idem Angelus qui Abacuc ē Judæā in Babylonem agili vecturā transtulit, & Danieli pulmentum messoribus paratum obtulit, potuisset ex aulā regiā unum aliquem dapiferorum, unā cum ferculis in leonum caveam avehere. Noluit Deus ita fieri, neque sine causā noluit. Quis autem cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit? Tertullianus aliquid causā assignans: Constitui oportebat exemplum, inquit, in tempore pressuræ Xerophagis esse vivendum. Vult Deus suos, præsertim in afflictionibus, non lautē, nec delicatē vivere, necessitati enim non voluptati subvenit. Quod Danieli Deus pulmentum tantum, non etiam potum submitterit, in promptu causā est, pulmenta & offæ, humidiores tibi inum secum potum adferunt. Quod Christus in solitudine tot millibus hominum sine potu panes distribuerit, ne miremur, utique ad rivulum vicinum confederunt, ubi sibi propitiare poterant. Odit Deus superflua. Addo: Cibi viliores & generis unius precationi & luctu spiritali sunt aptiores. Hinc Sethi nepotes & posteri herbis tantum & fructibus victitabant, carne & vino abstinentes. Daniel tres sibi superstit hebdomadæ precibus & vitæ rigoribus exigendas: Panem, ait ipse, desiderabilem non comedi, & caro & vinum non introjerunt in os meum. Oraculum Dominicum habemus: Non in solo pane vivit homo. Sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Nimirum in eo situm est, cui Deus benedicat. Dei benedictio modicum & vilem cibum vel præstantissimo efficit altiliorem. Habenti Deum nihil deerit.

Mirtamus ergo curas superfluas, omnem sollicitudinem nostram, quod Petrus monet, projicientes in Deum, quoniam ipse est cura de nobis. Ita vigilantissimæ Dei providentiæ nihil penitus diffidamus. Hoc infantes stulti & homines modicæ fidei solent, qui plus suæ credunt sollicitudini, quā sapientissimæ Numinis gubernationi. Clemens Alexandrinus eruditā elegantia: Sumi, inquit, quaestiones, quæ sensu indigent; an nix candescat, an ignis urat, vide, tange. Alique admonitione egent, aut increpatione. Vtrum inimici ignoscendum, sejanium servandum? ignosce, serva: quaedam digne sunt, ut puniantur, ut est, querere, an sit providentia: Deus pro omnibus & singulis curat, nec curat tantum, sed omnibus & singulis, quod illis maximē profuturum, suppeditat. Fidamus Deo in omnibus. Habenti Deum nil deerit.

CAPVT XV.

Tobias junior ab Angelo contra demonem instructus.

Petrus Maffeus Indiarum historiam profecutus: Cū, inquit, Emmanuel Lusitanæ rex Anno Christiano millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo navigationem expediret, quæ Orienti Evangelium & Christiana sacra intulit, primæ prætoricæ navis nomen dedit Gabriel, qui primus è cælo terris Evangelia deportavit: Alteram Raphaëli viatorum duci ac tutori inscripserunt. Fidelissimi duces nostri sunt Angeli: summā fide, amore incredibili, peritiā maximā nostris itineribus moderantur.

Nicephorus Callistus & Cæsar Baronius narrant, Theodosio Imperatori à secretis fuisse virum perfidum Joannem, qui nullam quieris partem capturus videbatur, dum æquè Imperator cum Theodosio salutaretur. Nec miles defuit ad eas molitiones: In hunc Theodosius supremum militiæ præfectum miles Ardabarium, cui omnis pugna felicissimè terrā cessit, non item mari; hic verterunt vices, nam ventus subito coortus ducem Theodosii cum copiis tyranno tradidit capiendum. Nimirum causa æquissima videbatur labare. Eventus tam infelix Theodosium supra modum habuit sollicitum, adduxitque in angustias. Putaverat certè tyrannus Theodosium jam sui fore arbitrii, si quidem Ducem cuperet liberatum. Sed Aspar Ardaburii filius parentem inter hostium unguis deserere nefas ratus, eo, quo potuit collecto milite tyrannum insequi decrevit. Nec pii Cæsaris pices defuerunt. Nam Angelus pastoris habitu præcessit Asparem & Ravennatem eum, trajiciendi modum monstravit, easque vias duxit, quas nullus hominum ille auditus. Ita Ravennam non adeo numerosus miles occupavit, & Joannem perfidum tyrannum cepit, qui Aquilejam ductus, dexteram unā cum capite amisit.

Auctores viæ multo peritissimi sunt Angeli, nec unico quidem vestigio fallunt. Peritiā hanc comitis sui fidelissimam expertus est Tobias, quem Angelus non solum suavissimè duxit, sed etiam variè in rebus agendis erudit. Nos dissertatione priori quatuor posuimus quaestiuiculas super hoc itinere Tobias. Apponamus hic tres alias, responsuri ad singulas.

§. I.

Quaestiuicula 1. Quā ratione & an verè dixit Angelus: Ego sum Azarias Ananiae filius? Est enim, qui hunc è cælo tabellionem arguat mendacii. Nos vera dixisse asserimus. Nam Azariae formam comes caelestis induit. Atqui nos phraasi vitatā ita loquimur, cum templi aram loquente manu monstramus atque dicimus: Hic Christus est à Magis adoratus, hic Christus in oliveto sanguinem sudans, hic Christus in crucem suffixus, quia imago Christi adorati, sudantis, crucifixi est. Ita olim sub orbis primordia locutus cum Jacob Angelus: Ego sum Deus Berhel, ubi unxisti lapidem & votum posuisti mihi. Erat certè Angelus, qui Deum representavit. Quod in lege veteri frequentissimum fuit. Deinde, si vim vocis spectemus, Azarias auxilium Dei, Ananias donum Dei designat. Quam ergo congruè istud sibi nomen indicavit Angelus?

Quaestiuicula 2. Cur Angelus servari jussit cor, fel & jecur piscis? duplicem causam ipsemet assignavit: fugandis diabolis, & oculis persanandis. Interpretatio certè, quam divinus Spiritus hic spectabat, nobis commodissima. Tria potissimum sunt, quæ interiorē hominem juvent, sanent, ament: Contritio cordis, tolerantia afflictionis, edomatio, vel ut loquuntur, mortificatio carnis. Primum corde, alterum felle, tertium jecore adumbratur.

1. Contritio, seu, cordis dolor ob admissas noxas earum virium est, ut animus dolore hoc concepto, est levalibus peccatis saucius, mox reviviscat è mortuo. Uti Mithridaticum Alexipharmacum omne pellit venenum, ita cordis contritio, omne letiferum extinguit peccatum. Hinc multo saluberrimi consilii est, eadem mox horā, quā commissa est noxa, animum letaliter vulneratum contritione persanandum. Hinc ille, quem vocat contritionis actus tot libellis, tot chartulis ad creberrimum usum perscriptus. Nec enim differenda est medicina, quamprimum admittā capitalis aut gravior noxa. Contritio ad vitam momento revocat. Cor contritum & humiliatum Deus non despicies. Quamprimum David seriò dixit: Peccavi. Mox Nathan subjungit: Dominus.

Nicephorus lib. 1.4. hist. cap. 7. Baron. tom. 5. anno 25.

1. Questio: Quā ratione & an verè dixit Angelus: Ego sum Azarias Ananiae filius. Vitarum lib. 1. contra Edmunda Campianum pag. 77. Gen. cap. 31. v. 13.

2. Questio: Cur Angelus servari jussit cor, fel, & jecur piscis? Ejus Duplex causa. Tria interiorē hominem juvant: 1. Contritio.

Ps. 50. v. 19. Reg. c. 12. v. 13.

Vertical text in the left margin, including page numbers and small annotations.